

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-тэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй
Верховно Советедэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удын Горкомой орган

Заганаашадай нэрэ хүндын хэрэг

Байкал соомнай загана эл-
лон нуруунд, гол горхонууд
э олон гэшэ. Энэ хадаа зага-
на промышленностине жэшээтэ
нар эрхилжэ бүхи арга болом-
дууды олгоно.

Бурят республика соо мүнөө
түрүү техникээр ээсбэглэгдэ-
завод, комбинат, загана барил-
дароходууд, мотортой болон
түрүү онгосонуд олон бии. Тэ-
гээ гадна, манай заганаашадай
нэрэ хүндын дүр шэлтэй, тэд
түрүү бүтээсэнүүды туй-
гүстхановцууд болохтой.

Байкалогосрыбтрестын предпри-
ятиудай, Байкалрыбфлотсоо-
колхозуудай, мүн заганааша-
дай хүдөө ажахын артель-
нэше коллективүүдэй урда тон
тусалгатай зорилгонууд табиг-
тай хүдөө ажахын артельнэ-
шын түрүү дүй дүршэлтэй,
тэд түрүү бүтээсэнүүды туй-
гүстхановцууд болохтой.

Байкалогосрыбтрестын предпри-
ятиудай, Байкалрыбфлотсоо-
колхозуудай, мүн заганааша-
дай хүдөө ажахын артель-
нэше коллективүүдэй урда тон
тусалгатай зорилгонууд табиг-
тай хүдөө ажахын артельнэ-
шын түрүү дүй дүршэлтэй,
тэд түрүү бүтээсэнүүды туй-
гүстхановцууд болохтой.

Армийн генерал Н. Ф. Ватутинай дурасхаалда

КИЕВ. (ТАСС). Украиннын столи-
цын ажалшад болбол ород арадай
алдарта хүбүүн, гайхамшаг полково-
децуудай нэгэн—армийн генерал
Н. Ф. Ватутинай наһа бараһаншаа
хойшо табан жэлые тон эхэ
халуунаар тэмдэглэжэ байна. Н.
Ф. Ватутинай алдар нэрэ ха-
даа киевлянуудта илангаяа үнэ-
тэйгөөр хангагдадаг юм: эн-
дэ Николай Федоровичын хурал-
салай жэлүүд үнгэрһэн, хожомын
киевскэ сэрэгэй округой сэрэг-
дье командалжа байһан байна.
Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ
дайнай хүртэ үдэрүүдтэ 1-дэхи
Украинска фронтын сэрэгүүд ге-
нерал Ватутинай командовани доро
Киев городые немецко-фашистска
эзэмдэгшэдтэ сүүлөөлһөн байгаа.

Предприятинууд, эмхи зургаа-
нууд, ВУЗ-ууд ба хургуулинуудта
большевиксэе партинын үнэн сэхэ
хүбүүн Н. Ф. Ватутинай дурас-
хаалда зориюлдаһан хөөрлөө-
нүүд хэлдэнэ. Украиннын советскэ
уранзохоолшодой союз болбол ге-
нерал Ватутинине хүмүүжүүлһэн
сэрэгэй частыйта хамта шаналад
дурасхаалай вэчер үнгэргэбэ.

Шан барюулалга

Баяхан түмэрзаймайхидай Улан-
Удэ станицин клуб соо БМАССР-
эй Верховно Советедэй Президиумай
түрүүлгэжэ нүхэр Д. Ц. Цыремпи-
лон СССР-эй Верховно Советедэй
Президиумай үмэнэһөө, түмэрзаймай
хургуулинуудта үнэн удаан жэл соо
ашагтайгаар хүдэлмэрилһэнэй тү-
лөө СССР-эй Верховно Советедэй Пре-
зидиумай 1948 оной декабрийн 4-эй
Указаар шагнагдаһан багшанарта
орденууд ба медальнуудые барюул-
ба.

Ленинай ордендо — Тальцы
станцины № 70 экин хургуу-
лине даагша нүхэр А. И. Ор-
лова, Танхой станицин дунда хур-
гуулины багша нүхэр И. В. Орлова
ба Улан-Удэ станицин № 68 дунда
хургуулины директор нүхэр В. В.
Шубин; Ажалай Улаан тугай ор-
дендо—9 хүн; «Хүндэлэлэй тэмдэг»
ордендо — 13; «Ажалай шэн габья-
гай түлөө» медальда — 15;
«Ажалдаа шалгарһан түлөө»
медальда—24 хүн хүртэһэн байна.

Удаань, нүхэр Д. Ц. Цыремпило-
н правительственна дээдэ шагналда
хүртэһэн эрхим багшанарые амар-
шалха зуураа, тэдэнэрэй саашанхи
хүдэлмэриднэ бүри ехэ амжалта-
нуудые хүсэбэ.

Ц. Цыдыпов.

ССР Союзай Министруудай Советдэ Наука ба уралан зохёолгын талаар 1948 он соо хэһэн онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо тухай*

ССР Союзай Министруудай Со-
вет болбол 1948 он соо хэһэн онсо
гайхамшаг научна хүдэлмэринүүд,
онсо гайхамшаг уралан зохоолго-
нууд ба үйлдбэрийн хүдэлмэринүүд

Оносо гайхамшаг научна хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо:

И. ТУУХЫН БА ФИЛОЛОГИЧЕСКА
НАУКАНУДАЙ ТАЛААР
200-200 мянган түхэригэй
хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ шатын
шангуудые

1. Рыбаков Борис Александрович-
та, материальна культурын түүхын
Н. Я. Маррай нэрэмжэтэ институт-
дай ахалагша научна хүдэлмэрилэ-
шэдэ,—ородой культурын түүхын
талаар хэһэн научна шэнжэлгэнүү-
дэй түлөө, эдээнэйн дүнгүүд 1948

Гайхамшаг уралан зохёолгонуудай түлөө ба үйлдбэрийн хүдэлмэринүүдэй методуудые үндэһөөрын найжаруулһанай түлөө Сталинска шангуудые олгохо:

150-150 мянган түхэригэй хэмжээтэй
НЭГЭДЭХИ шатын шангуудые

1. Бардин Иван Павловичта, ака-
демичтэ, хүдэлмэрине хүтэлбэрилэ-
шэдэ, Барздайн Павел Яновичта,
Лебедев Александр Алексеевичта,
Мамонтов Александр Григорьевичта,
Тунков Владимир Павловичта, «Сери
ба Молот» заводой инженер-
нүүдтэ, Ильин Григорий Маркелови-
чта, мүн тэрэ заводой директортэ,
Марморштейн Лев Вениаминовичта,
Изотов Сергей Петровичта, Костюк
Николай Гавриловичта, заводой
ахалагша конструкторые орлогшод-
то,—двигателине зохоон гаргаһанай
түлөө.

2. Владимир Семен Владимиро-
вичта, хүдэлмэрине хүтэлбэрилэ-
шэдэ, заводой инженер-конструк-
торта, Финюгов Александр Прокофье-
вичта, Рачинский Евгений Кон-
стантиновичта, Володьков Евгений
Дмитриевичта, Марков Гавриил
Петровичта, Лецинский Иван Си-
доровичта, Борисова Людмила Ми-
хайловнада, инженернүүдтэ,—шэнэ
түхэлэй буу зохоон гаргаһанай тү-
лөө.

3. Дегтярев Василий Алексеевич-
та, урдын ахалагша конструкторта,
Александров Евгений Константи-
новичта, Бугров Николай Андре-
евичта, Дегтярев Владимир Василье-
вичта, Иванов Владимир Николае-
евичта, Иванов Павел Ефимович-
та, инженернүүдтэ,—шэнэ түхэлэй
буу зохоон гаргаһанай түлөө.

4. Калашников Михаил Тимофе-
евичта, ахалагша сержантда,—ээр
зэбсэгэй образец зохоон гаргаһанай
түлөө.

5. Климов Владимир Яковлевичта,
заводой ахалагша конструкторта,
Изотов Сергей Петровичта, Костюк
Николай Гавриловичта, заводой
ахалагша конструкторые орлогшод-
то,—двигателине зохоон гаргаһанай
түлөө.

6. Корешков Михаил Егоровичта,
заводой директортэ, Зуев Михаил
Ильиновичта, Нестеров Тимофей
Васильевичта, Микельсон Андрей
Мартиновичта, Култыгин Василий
Семеновичта, Виноград Мария И-
пполитовнада, инженернүүдтэ, Бло-
кин Николай Александровичта,
Главецсталлин начальнигта, Бо-
голюбов Владимир Александровичта,
ЦИИИ-гэй лабораторийн началь-
нигта, Приданцев Михаил Василье-
вичта, техническэ наукануудай док-
торто, Лейкин Вениамин Ефимович-
та, Главецсталлин инженертэ,
Кишкин Сергей Тимофеевичта,
ВИАМ-эй профессортэ,— халуун-
да тэсбэригтэй шудхаса үйлдбэ-
рилен гаргаша технологиэ зохоо-
лоной түлөө.

7. Мелый Александр Александро-
вичта, Украинска ССР-эй барилгын
материалчуудай промышленностин
Министерствын конструкторска
бюрогой начальнигта,— хирпискэ
ба бусад керамическа зүйлүүдые

ССР Союзай Министруудай Советдэ

1948 онсй турша соо литературы ба искусствын талаар
гайхамшагта хүдэлмэринүүдые хэһэнэй түлөө Сталинска
шангуудые олгохо тухай тэгтоолһоо

3. ОПЕРНО ИСКУССТВЫН ТАЛААР

50 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЕРДОХИ шатын шангуудые
4. СССР-эй арадай артист Гомбожаб ЦЫДЫНЖАПОВТА
— Бурят-Монголой театрын хүгжэлтэдэ габьяануудтай байһа-
нын түлөө.

БМАССР-эй Министруудай Советдэ

Бурят-Монголой Министруудай
Совет болбол РСФСР-эй ба
БМАССР-эй габьяата врач Андрей
Иванович ТРУБАЧЕВЭЙ үнн
сар соо хүндөөр үбдэһэн дээ-

Кварталайнгаа түсэб гүйсэдхэбэ

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр, Байкалогосрыбтрест
онс онойнгоо нэгэдэхи кварталгай загана барилгын түсэбэе 100
процент гүйсэдхэһэн байна. Нижне-Ангарска заганаһанай комбинат тү-
сэбөө гадуур 3400 пүүд загана, Усть-Баргажанай—1160, Яруу-
нэе заганаһанай завод—2000 гаран пүүд загана барижа, эрхим ам-
жалтануудые туйлаа. Өөһэднээ амжалтануудаар омогорхоһон
Байкалогосрыбтрестын предприятинуудай заганаһад апрель
нарын үлэһэн үдэрүүд соо жэлэйнгээ түсэбэе болзорһоонь урид
гүйсэдхэе резерв байгуулхын түлөө эршэмтэй шангаар хүдэлмэ-
рилжэ байха юм.

Загана барилгын түрүү бригада

Нижне-Ангарскын рыбкомбина-
тай загана барилгын Василий Яро-
славич бригада 1948 онойнгоо заг-
на барилгын түсэбэе 200 гаран
пүүд гүйсэдхэжэ, гүрэндөө тү-
сэбөө гадуур 5700 пүүд загана ту-
сэбэе гүйсэдхэжэ, гүрэндөө тү-
сэбэе гүйсэдхэжэ 3 жэл 3
сар соо дүргэжэбди гэһэн уялга
байһа байна. Мүнөө тэдэнэр хэлэ-
гүрээд хуржэжэ, абайан уялгага
аар фераль соо гүйсэдхэе. Брига-
да болбол дээрхэн хугасаа соо
түсэбэе 20 гаран мянган пүүд за-

СССР-эй Верховно Советедэй Президиумай Указ Бурят-Монголой АССР-эй хургуулинуудай багшанарые орденууд ба медальнуудаар шагнаха тухай*

Олон жэлдэ ба һайнаар хүдэлмэ-
рилһэнэй түлөө шагнаха гэбэл:
«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯГАЙ
ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯР

45. Князева Александра Иванов-
нае —Улан-Удэ городской № 23 до-
лоон жэлэй хургуулин экин клас-
суудай багша.

46. Козлова Ольга Андреевнае
—Хойто-Байгалай аймагай Нижне-
Ангарска дунда хургуулин экин
классуудай багша.

47. Колбина Ефросинья Григорье-
внае — Яруунын дунда хургуу-
лин экин классуудай багша.

48. Коллекер Александра Пет-
ровнае — Яруунын аймагай Витим-
скэ дунда хургуулин экин клас-
суудай багша.

49. Коршунова Надежда Анд-
реевнае — Сэлэнгын аймагай
Ново-Селенгинскэ дунда хургуу-
лин багша.

50. Котвина Елизавета Алексан-
дровнае — Баргажанай аймагай
Усть-Баргажанай экин хургуулин
багша.

51. Котова Анна Селиверстовнае
—Улан-Удэ городской педагогическа
училишин дэргэдэхи № 7 экин
хургуулин багша.

52. Кочановская Антонина Фа-
биановнае — Прибайкальска айма-
гай Юговскэ экин хургуулине даа-
ш багша.

53. Краснова Мария Ивановнае
—Улан-Удэ городской № 1 дунда
хургуулин экин классуудай багша.

54. Кривенко Александра Инно-
кентьевнае — Тарбагатайн аймагай
Хандагатайн экин хургуулине даа-
ш багша.

55. Крюкова Валентина Петров-
нае —Улан-Удэ городской № 5 экин
хургуулин багша.

56. Ларионова Антонина Леонть-
евнае —Улан-Удэ городской № 1
дунда хургуулин хуралсалай таа-
гые даагша ба багша.

57. Лихонина Ольга Федоровнае
—Кударын аймагай Уладийска
экин хургуулине даагша ба багша.

58. Лободенко Тамара Петров-
нае — Тарбагатайн дунда хургуу-
лин багша.

59. Маркова Екатерина Моисеев-
нае — Бичурын аймагай Бага-Ку-
налейн дунда хургуулин экин
классуудай багша.

60. Магатаханова Варвара Мат-
веевнае — Мухаршэбэрай аймагай
Суулгын долоон жэлэй хургуулин
директор ба багша.

61. Маханчев Василий Николае-
вичта —Яруунын аймагай Комсо-
мольскэ долоон жэлэй хургуулин
хуралсалай таагые даагша.

62. Миронова Зинаида Михай-
ловнае — Бичурын аймагай Шэ-
бэртын долоон жэлэй хургуулин
экин классуудай багша.

63. Миронова Ксения Андреев-
нае — Түнхэной аймагай Вороши-
ловска экин хургуулин багша.

64. Михеев Василий Афанасье-
вичта — Хэжэнгын дунда хургуулин
багша.

65. Можарова Александра Геор-
гиевнае — Мухаршэбэрай аймагай
Шаралдайн долоон жэлэй хургуу-
лин экин классуудай багша.

66. Молчанов Николай Ивановичта
— Бичурын аймагай арадай
гэгээрэлэй таагай хургуулинуудай
инспектор.

67. Мунгалова Антонина Петров-
нае —Кяхтын долоон жэлэй хургуу-
лин экин классуудай багша.

68. Мунхоева Мария Михайлов-
нае — Байкало-Кударын аймагай
Корсаковска долоон жэлэй хургуу-
лин багша.

69. Мурзина Анна Павловнае —
Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда
хургуулин багша.

70. Мыльникова Тамара Васи-
льевнае —Хойто-Байгалай аймагай
Нижне-Ангарска дунда хургуулин
экин классуудай багша.

71. Новиков Борис Яковлевичта
—Тарбагатайн аймагай Барыкино-
Ключевскэ долоон жэлэй хургуу-
лин директор ба багша.

72. Новикова Елена Ивановнае—
Тарбагатайн аймагай Барыкино-
Ключевскэ долоон жэлэй хургуу-
лин экин классуудай багша.

73. Овчинников Николай Проко-
пьевичта —Иволгын аймагай Ивол-
гын долоон жэлэй хургуулин баг-
ша.

74. Онхотов Петр Андреевичта—
Баргажанай дунда хургуулин ди-
ректор.

75. Орлова Зинаида Тимофеевнае
—Кяхта городской № 2 экин хургуу-
лине даагша ба багша.

76. Пескова Ульяна Ивановнае—
Улан-Удэ городской № 7 экин хур-
гуулин багша.

77. Петухова Христина Сергеев-
нае—Кударын аймагай Тамирска

78. Преловская Ольга Павловнае
— Улан-Удэ городской № 3 дунда
хургуулин экин классуудай багша.

79. Притчина Зинаида Ивановнае
— Бичурын аймагай Буйска экин
хургуулин багша.

80. Редькина Мария Федоровнае
—Сэлэнгын аймагай Нижне-Убу-
кунска экин хургуулине даагша ба
багша.

81. Решикова Мария Ивановнае—
Кяхтын долоон жэлэй хургуулин
багша.

82. Решикова Анна Александров-
нае—Мухаршэбэрай аймагай Хон-
хойн дунда хургуулин экин
классуудай багша.

83. Самбуева Дарья Мунхоевнае
—Хорин аймагай Ждановай нэр-
эмжэтэе колхозой дэргэдэхи экин
хургуулине даагша ба багша.

84. Сергеева Анна Владимиров-
нае—Улан-Удэ городской № 2 дунда
хургуулин экин классуудай багша.

85. Сердюкова Клавдия Иванов-
нае—Кяхтын аймагай Кяхтинска
дунда хургуулин багша.

86. Сироткина Евдокия Иванов-
нае—Мухаршэбэрай аймагай Суха-
ринска экин хургуулин багша.

87. Скорнякова Евдокия Акимов-
нае—Улан-Удэ городской № 8 экин
хургуулин багша.

88. Смирнова Антонина Трофи-
мовнае—Улан-Удэ городской № 1
дунда хургуулин хуралсалай таа-
гые даагша ба экин классуудай
багша.

* Ургэлжэлэлэ. Эхинийн Б.-М. Үзвэий 1, 72, 73 ба 74-дэхи номеруудта. (Ургэлжэлэлэнь хожом гараха)

ХУУЛИ

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Советдэй тогтоохонь хадаа:

1. БМАССР-эй Министрүүдэй Советээр табигдаан Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 1949 оной Гүрэнэй бюджетдэ баталха гэбэл: орошын талаар—230.015 мянган түхэриг гаргашын талаар—230.015 мянган түхэриг тэрээнһээ гадна, 1950 оной январин 1-дэ үлөөд саашаа дамжан орохо мүнгэн ба тусхай зориулгатай резервүүд хамта 8.030 мянган түхэриг.

2. Энэ Хуулин 1-дэхи статьятай зохиолуудан Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 1949 оной республиканскэ бюджетдэ нимээр баталха гэбэл: орошын талаар—74.085 мянган түхэриг гаргашын талаар—74.085 мянган түхэриг тэрээнһээ гадна, 1950 оной январин 1-дэ үлөөд саашаа дамжан орохо бюджетнэ мүнгэн хамта 1.170 мянган түхэриг.

3. БМАССР-эй аймагуудай ба городуудай 1949 оной бюджетдэ доро дурсагдаһан хэмжээтэйгээр баталха гэбэл:

Аймагууд ба городууд	Тэрээнһээ гадна 1950 оной январин 1-дэ үлөөд саашаа дамжан орохо бюджетнэ мүнгэн	
	Бүхүдөө	Тэрээнһээ гадна 1950 оной январин 1-дэ үлөөд саашаа дамжан орохо бюджетнэ мүнгэн
Баргажанай	6112	231
Баунтын	4329	138
Байкало-Кударын	3265	177
Бичурын	5275	293
Зэдын	3303	178
Яруунын	4504	252
Заиграйн	6728	247
Закаменай	3600	210
Иволгын	3459	206
Кабанскын	4215	180
Хэжэнгын	3428	214
Кударын	4229	249
Курумканай	4019	187
Кяхтын	6984	222
Мухаршэбэрэй	5795	312
Ахын	1551	54
Прибайкальска	4628	218
Хойто-Байгалай	4878	173
Сэлэнгын	6370	249
Тарбагатайн	3634	209
Торин	3153	152
Түнхэнэй	5415	286
Хорин	4376	201
Улан-Удэ город	45729	1910
Городок город	4935	77
Бабушкин город	2016	35

4. 1949 ондо хүдөө ажахын налогһоо, улад зонһоо абтаха олын налогһоо, захилгаар тарагдаха гүрэнэй урьһаламжануудһаа, гэрлээгүй, ганса бэе ба бүлэ үсөөнтэй гражданинуудһаа абтаха налогһоо болон эрьсээш абтаха налогһоо БМАССР-эй аймагвуд ба городуудай бюджетүүдтэ хуби оруулха хэмжээ эды зэргээр тогтоохо гэбэл:

Аймагууд ба городууд	Хүдөө ажахын налогһоо	Улад зонһоо абтаха налогһоо	Захилгаар тарагдаха урьһаламжануудһаа	Гэрлээгүй, ганса бэе ба бүлэ үсөөнтэй гражданинуудһаа абтаха налогһоо	Эрьсээш абтаха налогһоо
Баргажанай	60	100	100	100	28
Баунтын	50	50	50	60	11
Байкало-Кударын	60	60	50	60	21
Бичурын	60	50	50	50	21
Зэдын	50	80	80	60	22
Яруунын	80	100	100	60	48
Заиграйн	60	10	50	50	4
Закаменай	60	100	100	50	39
Иволгын	60	80	100	60	19
Кабанскын	40	80	80	70	4
Хэжэнгын	80	100	100	60	77
Кударын	80	100	100	100	69
Курумканай	80	100	100	100	48
Кяхтын	60	30	40	30	1
Мухаршэбэрэй	50	100	100	60	23
Ахын	100	100	100	100	34
Прибайкальска	60	80	100	60	33
Хойто-Байгалай	60	100	100	60	36
Сэлэнгын	60	10	45	60	6
Тарбагатайн	80	100	100	60	21
Торин	50	80	100	60	29
Түнхэнэй	60	100	100	80	38
Хорин	60	50	80	60	8
Улан-Удэ город	—	30	25	50	1
Городок город	—	35	55	60	6
Бабушкин город	—	80	80	60	34

5. 1949 ондо БМАССР-эй аймагуудай ба городуудай бюджетүүдтэ хуби оруулгы тогтоохо гэбэл: а) товарна бэшэ операцинуудһаа абтаха налог—100 проц. б) үсмсн ажалтанай мориндо ашагдаха гүрэнэй налогһоо—75 проц. в) колхозуудһаа абтаха олын налогһоо—35 проц. г) машинно-тракторна станцинуудай олзоһоо—50 проц. д) ой модоной олзоһоо 50 проц. 6. Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 1948 оной Гүрэнэй бюджетдэй гүйсэдхэл тухай тоосоо баталха гэбэл: орошын талаар дүн хамта — 241.104 мянган түхэриг гаргашын талаар дүн хамта — 229.842 мянган түхэриг, нихэдээ орошонь гаргашаһаан 11.262 мянган түхэригээр үлүүлжэ гараха байна. * * *

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Совет болбол дурсагдаһан дутуунууде ба хуули эбдэн ябалданууде хүсэд зайлуулхы БМАССР-эй Министрүүдэй Советдэй дэргэдэхи Управлениүүдэй, Министерствонүүдэй, ажалшадай депутатуудай нотагауудай Советүүдэй, союзна ба нотаг дээрэ мэдэлтэй ажахын органуудай бүхы хүтэлбэрилгшэдөө эрибэ. Мүн социалистическэ мүрьсөө үргэнээр дэргэдэхи Автотранспортны Управлени (нүхэр Пехарев) 1948 ондо өөһэдэ мэдэлдэ байһан предпринятинуудай хүдэлмэриэ най, жаруулха ябалдые хангаагүй байба, тэрэн дээрэһээ боложо бюджетлэй гүрэнэй уялганууд дүргэгээтэй байшоо гэжэ тэмдэглэнэ. БМАССР-эй худалдаа наймаанай Министерствын, Бурмонкопсоюзай ба Бурриболовпотребсоюзай системэ, мэнүүдтэ недондо хараанда абтаагүй гээлтэ хоролтонууд, мүн тэрэ шлэн хулгай ба үрилтэнүүд боложо үргэлжэлөөд, тэрэн дээрэһээ гүрэнэй нилээд эхэхэй материална гарза ушаруулагдаба.

БМАССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан, 1949 оной апрелин 11.

Тогтууртай ургасын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ

Һаяхан ажалшадай депутатуудай Бичурын аймагай Советдэй ээлжээтэ V сессии болобо. Тус сессии дээрэ 1948 он соо аймагай гүйсэд хэжэ комитедэй хэһэн хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Үнгэрһэн тус ажалшадай депутатуудай гүйсэдхэхэ комитет ажал хүдэлмэридөө нэгэ-хэдэ амжалтанууде туйлаһан байна. 1947 онойхидо орходоо тарилгын таламай 4700 гектараар ехэ болгоо. Шениес тарилгын талмай дайнай урда жэлүүдэй хэмжээндэ хүрбэ. Нийтын адуу мал үсхэбэрхис гүрэнэй түсбэ үлүлэн дүргэгдээ. Эдэ бүтэдын ашаар тус аймагай колхозууд 1947 онойхидо орходоо 25000 пүүд тарья талха; 3300 пүүд мях; 33000 пүүд үр, 12000 пүүд хартаабха 1948 ондо үлүү ехы гүрэндэ тушаһан байна. Мүн аймагай гүйсэдхэхэ комитет аймагайнгаа промышленна предпринятинууде хайнаар хүтэлбэрилдтэ болоо. Бичурын сахар-

на завод үни удаан саг соо ашаглалгада ороогүй байһанаа, мүнө һайнаар хүдэлжэ эхилдээ байна. Тус завод үдэр эрэхэ бүри продукция гаргалгаа ехэдхэнэ. Гэбэшэ, тус аймагай Советдэй гүйсэдхэхэ комитет өөрингөө ждэлмэридэ ехэхэн дутуу дундануудтай байна. Аюул гэбэл, энэ аймаг тарьяан ажалтай болобошье, һүрлэй тэдэн жэлүүдэй туршад үндэр баян ургаса хурянагай. Үнгэрһэн жэлдэ тус аймаг дунда ээргын тоогоор гектар бүриһөө ороодоо 4,6 центнер хуряан байха юм. Тэрээнһээ боложо, тус аймаг гүрэнэй урдахы нангин уялга — тарьяа тушаалгаа холо дүргээгүй, үндэр ургасын үндэһэ һуури болохо хайн шанартай үрбэ түсбээй еһоор дүрэн хаагагүй байшоо. — Даалгадаһан уялганууд аймагүсэдком муугаар дүргээ. Ажалшадай депутатуудай гүйсэдхэхэ комитет, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр М. У. Харламов холо харадгүи, харин ажал хүдэлмэри мүнөөдэрэйхээр хизарладаг. Тэрэнһэ мун дээрэһээ болоно гэхэдэ, аймгүйсэдком ажалшадһаа орохо мүнгэн зөөрине суглуулха талаар финансова талгагта ямаршье туйламжа хүргэдгүи байна. Тэрэнэй эсэстэ манай аймаг аяр 150000 түхэриг ажалшадһаа орохо налогууде дутуу суглуулад байна. Хэрбэ энэ хэрэгтэ үнхэнэй анхарала хандуулад байбал дүргэжэ шадархайн дамжаггүй байгаа, — гэжэ депутат Санжиганов хэлбэ. Аймагүсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагша Жаркой тарьяан ажалые зүбөөр хүтэлбэрлэхэ тушаа аймгүйсэдкомой хүдөө ажахыншье таһаг, мэргэжэлтэд болон аймгүйсэдком бага хүдэлмэри ябуулжа байһанаа мэдэрбэ. Тарьяан ургасые дээшлүүлжэ тушаа нүхэд Федотов, Цыбикив; Бальжинов ба бусад үгэ хэлбэ. Сессии дээрэ аймагай Советдэй саг үргэлжын комитетинуудай II кварталын хүдэлмэрин түсбүүдэе баталаа. Б. Дымбрылов, манай корд.

ХУУЛИ

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Совет болбол Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин текстдэ нимэ хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулха гэжэ тогтообо:

1. 14-дэхи статьяе нимээр найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 14. Бурят-Монголой АССР болбол: Байкало-Кударын, Баунтын, Бичурын, Зэдын, Яруунын, Закаменай, Иволгын, Кабанскын, Хэжэнгын, Кударын, Курумканай, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Ахын, Прибайкальска, Хойто-Байгалай, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Торин, Түнхэнэй, Хорин аймагуудһаа ба Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй засагай дээдэ зургаануудта сэхэ мэдэлтэй Улан-Удэ, Городок, Бабушкин городуудһаа бүридэдэг».

2. 18-дахы статьягай эхин хубида «засагай дээдэ зургаануудар» гэһэн үгэнүүдые «гүрэнэй засагай дээдэ зургаануудар, гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «а» пунктда «гүйсэдхэгшэ» гэһэн үгэе «сажилгы» гэжэ үгөөр нэлгэхэ; «е» пунктда «б» тэрэнэй дүргэлтэ тухай тоосоо баталалга» гэһэн үгэнүүдые нэмэхэ.

3. 20-дохы статьяда «Арадай Комиссарнарай Советдэй» ба «Арадай Комиссариадуудай» гэһэн үгэнүүдые тус тустань тааралдуулан «Министрүүдэй Советдэй» ба «Министерствонүүдэй» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

4. 25-дахы статьяда «тэрэнэй хоер орлогшы» гэһэн үгэнүүдые «тэрэнэй дүрбэн орлогшы» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

5. 28-дахы статьяда «тэрэнэй хоер орлогшо, Президиумэй секретарь ба Президиумэй II гешүүдтэйгээр» гэһэн үгэнүүдые «түрүүлэгшын хоер орлогшо, Президиумэй Секретарь ба Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй арбан нэгэн гешүүдтэйгээр» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

6. 30-дахы статьягай «г» ба «д» пунктнуудта «Арадай Комиссарнарай Советдэй», «Арадай Комиссарнарай Советдэй Түрүүлэгшын» гэһэн үгэнүүдые тус тустань тааралдуулан «Министрүүдэй Советдэй», «Министрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; 30-дахы статьяда нимэ удхатай пунктые нэмэхэ оруулха гэбэл: «Бурят-Монголой АССР-эй хүндэт нэрээрэгнүүдые тогтооно».

Энэнтэй тааралдуулан 30-дахы статьяе нимээр найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 30. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй Президиум болбол: а) Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй сессинүүдые зарлана; б) указыуде гаргана; в) Бурят-Монголой АССР-эй хуулинууд тушаа тайлбар үгэнэ; г) бүгэдэарадай асуулга (референдум) ябуулна; д) Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Советдэй тогтоолнууд ба захиралтанууде, тэрэ шлэн Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутатуудай аймагуудай, городуудай Советүүдэй шийдхэбэринүүдые, хэрбэ хуулида тэдэнэй тарахагүй байгаа һаан, болоулна; е) Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй сессинүүдэй хоорондохи е соо Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын оруулаһан ханамжаар зарим Министрүүдые тушаалһаан сүлөөлдэ ба томилдог, һүүлээрн Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй баталамжа табидаг байна; ж) Бурят-Монголой АССР-эй хүндэт нэрээрэгнүүдые тогтооно; з) Бурят-Монголой АССР-эй хүндэт нэрээрэгнүүдые олгоно».

7. 36-дахы статьяда «хунгалтаһуудай болоһонһоо хойшо нэгэ һараһаа хожом бэш болзор соо» гэһэн үгэнүүдые «хунгалтануудай болоһонһоо хойшо гурбан һараһаа хожом бэш болзор соо» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

8, 37, 38, 39, 40, 41, 42 ба 43-дахы статьянуудта «Арадай Комиссарнарай Совет», «Арадай Комиссариадуудай» ба «Арадай Комиссарнарай Совет» гэһэн үгэнүүдые тус тустань тааралдуулан «Министрүүдэй Совет», «Министерствонүүдэй» ба «Министрүүдэй» гэһэн үгэнүүдээр нэлгэхэ; 42-дохы статьягай «а» пунктһаа «ажахын ба культурна» гэһэн үгэнүүдые гаргаха.

9. 44-дахы статьяда «Арадай Комиссарнарай Совет», «Арадай Комиссарнарай Совет» Түрүүлэгшын Орлогшонор» ба «Арадай Комиссарнар» гэһэн үгэнүүдые тус тустань тааралдуулан «Министрүүдэй Совет», «Министрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ», «Ми-

нистрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын Орлогшонор» ба «Министрүүдэй» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «СССР-эй Бүлэдхэлэй Арадай Комиссариадай Түлөөлөгшэ» гэһэн үгэнүүдые статья соһоо гаргаха. Министрүүд ба Управлениүүдэй начальнигуудай перечение Министрствонүүд ба Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Советдэй дэргэдэхи Управлениүүдэй составга болоһон хубилалтануудтай тааралдуулха.

Энэнтэй тааралдуулан 44-дахы статьяе нимээр найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 44. Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Совет болбол Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй нимэ составтайгаар байгуулагдага гэбэл: Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ; Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын Орлогшонор; Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй түсблэхэ комиссин Түрүүлэгшэ; Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүд: Дотоодо хэрэгүүдэй; Гүрэнэй аюулгые сахиха; Элтурые сахиха; Коммунальна ажахын; Нотагай промышленностин; Гэгээрэлэй; Хүдөө ажахын; Социальна тэдхэмжын; Худалдаа наймаанай; Финансуудай; Юстициин; Управлениүүдэй начальнигууд; Автомобильна транспортын; Харгы замай; Кинофикациян; Нотагай түлшын промышленностин; Барилгын материалнуудай промышленностин; Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ; Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууде эрхилхэ».

10, 45, 46, 47 ба 48-дахы статьянуудта «Арадай Комиссарнар», «Арадай Комиссарнар», «Арадай Комиссарнарад», «Арадай Комиссарнарад Советдэй Түрүүлэгшын» гэһэн үгэнүүдые тус тустань тааралдуулан «Министр», «Министрүүдэ», «Министерствонүүд» ба «Министрүүдэй Совет» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; 46-дахы статьяда «РСФСР-эй ба Бурят-Монголой АССР-эй Конституциинуудай еһоор» гэһэн үгэнүүдые «РСФСР-эй Конституциин ба Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин еһоор» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

11. 53-дахы статьяда «тэрэнэй орлогшонор» гэһэн үгэнүүдые «түрүүлэгшын орлогшонор» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; 54-дахы статьяда «тэрэнэй орлогшо» гэһэн үгэнүүдые «түрүүлэгшын орлогшо» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

12. 63-дахы статьяда «газарай» гэһэн үгэе «хүдөө ажахын» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; 63-дахы статьяда «культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин» гэһэн үгэнүүдые нэмэхэ; Энэнтэй дашарамдуулан 63-дахы статьяе нимээр найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 63. Ажалшадай депутатуудай аймагуудай Советүүд болбол гүйсэдхэхэ комитедүүдэй нимэ таһагууде байгуулагдага гэбэл: элтурые сахиха; элтурые сахиха; культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин; арадай гэгээрэлэй; юрэнхы; хүдөө ажахын; социальна тэдхэмжын; худалдаа наймаанай; финансова; түсблэхэ комисси; гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын дэргэдэхи кадрнуудай сектор; ба, энээнһээ гадна, ажалшадай депутатуудай аймагуудай Советүүд болбол гүйсэдхэхэ комитедүүдэй нимэ таһагай зохиолуудан, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэй Президиумээр баталуулан: коммунальна; нотагай промышленностин таһагууде байгуулна».

13. 64-дахы статьяда «Дотоодо хэрэгүүдэй Арадай Комиссарнар болбол» гэһэн үгэнүүдые «Дотоодо хэрэгүүдэй Министерствэ ба гүрэнэй аюулгые сахиха Министерствэ болбол» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «управлениүүд» гэһэн үгэе «таһагууд» гэжэ үгөөр нэлгэхэ; 65-дахы статьяда «Аймагай Советүүдэй таһагууд» гэһэн үгэнүүдые «Аймагай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагууд» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссариада» гэһэн үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ.

14. 66-дахы статьяда «нимэ» гэһэн үгэе «доро дурсагдаһан» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «газарай» гэһэн

үгэе «хүдөө ажахын» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; тус статьяда «д» турно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин» гэжэ үгэнүүдые нэмэхэ.

15. Энэнтэй зохиолуулан 66-дахы статьяе нимээр найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 66. Ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүд болбол гүйсэдхэхэ комитедүүдэй доро дурсагдаһан таһагууде байгуулна гэбэл: элтурые сахиха; коммунальна ажахын; культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин; арадай гэгээрэлэй; юрэнхы; социальна тэдхэмжын; худалдаа наймаанай; финансова; түсблэхэ комисси; гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын дэргэдэхи кадрнуудай сектор; ба, энээнһээ гадна, гөрө промышленностин, тэрэнэй родтохи ба гопод шадарай ахын онсо байдалтай зохиолууд нотагай промышленностин; хүдөө ажахын таһагууде байгуулна».

15. 67-дохы статьяда «городдэй Советүүдэй таһагууд» гэжэ үгэнүүдые «городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагууд» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Аймагай Советдэй гүйсэдхэхэ комитедэй тус тустань таһагай» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

16. 68-дахы статьяда «городдэй Советүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Городдэй Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр нэлгэхэ. Энэнтэй хилдуулан 68-дахы статьяе нимэ найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 68. Улан-Удэ, Городок ба Бабушкин городууд ажалшадай депутатуудай городуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудын» гэжэ үгэнүүдые «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ; «Арадай Комиссарнарад» гэжэ үгэнүүдые «Министерстводэ» гэжэ үгөөр

Бурят-Монголын Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Конституциин (үндэһэн хуулин) текстдэ хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулха тухай ХУУЛИ

(Түгэсхэл)

хувида «эхэ ба нилхануудай интересүүдые хамгаалах гүрэнэй хамгаалаар» гэһэн үгэнүүдэй бүүлдэ «олон үхибүүдтэй ба ганса бэе эхэ-нүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үгэлгөөр» гэжэ үгэнүүдые нэмэхэ. Энэнтэй зохилдуулан 89-дэхи статьяе нимээр найруулха гэбэл: «СТАТЬЯ 89. Бурят-Монголой АССР-эй гражданинууд эрдэм туһаа эрхэтэй. Энэ эрхэн бүтэдэнитын-уялдуу буралсалаар, түлөөлгөөгөөр олоон жэлэй эрдэм туһаа ябадаар, дээдэ хургуулинуудта олоон илгарһан бурагшадые гүрэнэй стипендиээр хангаха системээр, хургуулинуудта түрлэхин дээрэнэ туһаа ябадаар, заводуудта, совхозуудта, машинно-тракторна станцинуудта колхозуудта ажалшадые үйлдэрин, техникческэ ба агрономическэ мэргэжлэдэ түлөөлгөөгөөр туһаа ябадал эмхидхэлгээр шагдаха. 89-дэхи статьягай хоёрдохи

гаалгаар, олон үхибүүдтэй ба ганса бэе эхэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үгэлгөөр, нарийлха эхэнэр-нүүдтэ салин үгэлгэтэй амаралта хангаха ябадалаар, түрлэгын гэрнүүд, үхибүүдэй яслинууд ба саднуудые олоор нээжэ үгэлгөөр хангагдана. 23. 99-дэхи статьяда «Хүдэлмэ-ришэн-Таряашанай Улаан Армида» гэһэн үгэнүүдые «СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнтүүдтэй зэргэдэ» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ. 24. 102-дохи статьягай түрүүшын хубидахи «национальна илгаа» гэһэн үгэнүүдтэй бүүлээр «эрэ, эхэнэр-эй» гэжэ үгэнүүдые нэмэхэ.

102-дохи статьяда иймэ удхатай хоёрдохи хуби нэмэхэ гэбэл: «Бурят-Монголой АССР-эй 21 наһа хүрэхэн гражданин бүхэн расын ба национальна илгаа, эрэ эхэнэрэй илгаа, шажан шүтэлтэ, эрдэм хургуулин ценз, буурижаһан байдал, социальна уг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үгэрхэн сагай ажал-ябуулгаһаа дудыдангүй Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй депутадаар хунгагдажа шадаха. 25. 105-дахи статьяда «Улаан Армида» гэһэн үгэнүүдтэй «СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнтүүдтэй» гэжэ үгэнүүдээр нэлгэхэ.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР Н. А. АБЫКОВЫЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ЭЛҮҮРЫЕ САХИХА МИНИСТРЫН УЯЛГАНАА СҮЛӨВЛХЭ ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Николай Арсеевич Абыков хөдөлмөрөө хангажа шадааһан туһаа Бурят-Монголой АССР-эй Министрын уялгануудта сүлөөлхэ тухай Бурят-Монго-АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной майн 15-Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР В. Р. БОЯНОВАЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ЭЛҮҮРЫЕ САХИХА МИНИСТРЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Вера Ринчиновна Боянова Бурят-Монголой АССР-эй элүүрые сахи Министрээр томилхо тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной майн 15-ай Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР Б. Я. КРИШТАБЫЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛГШЫН НЭГЭДЭХИ ОРЛОГШЫН УЯЛГАНАА СҮЛӨВЛХЭ ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Борис Яковлевич Криштабые он хөдөлмөридэ оролон ушарһаан туһаа Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдтэй Түрүүлгшын нэгэдэхи орлогшын уялгануудта сүлөөлхэ тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной июниин 19-эй Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР М. А. БАЗАНОВЫЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ АЮУЛГУЙЕ САХИХА МИНИСТРЫН УЯЛГАНАА СҮЛӨВЛХЭ ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Максим Алексеевич Базанов Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй аюулгуйе сахи Министрын уялгануудта сүлөөлхэ тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной декабриин 25-ай Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР И. А. АНТОНЮК
ГЭГШЫЕ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛГШЫН НЭГЭДЭХИ ОРЛОГШООР ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Иосиф Антонович Антонюк гэгшые Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй түсэблэгтын комиссин Түрүүлгшээр тушаалаа сүлөөлжэ, Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдтэй Түрүүлгшын нэгэдэхи орлогшоор томилхо тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной июниин 19-эй Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР С. М. ИВАНОВЫЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛГШЫН ТУШААЛНАА СҮЛӨВЛХЭ ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Соломон Матвеевич Ивановые ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи эрдэмэ дээшлүүлхэ курсада ошонтонһон дашарамдуулан Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдтэй Сөвөдэй Түрүүлгшын тушаалаа сүлөөлхэ тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной декабриин 27-ой Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР К. Д. ВИНТОВКИНИЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛГШЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Капитон Дмитриевич Винтовкинне Бурят-Монголой АССР-эй финансын Министрын уялгануудта сүлөөлжэ, Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдтэй Сөвөдэй Түрүүлгшээр томилхо тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной декабриин 27-ой Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР Н. И. БОРИСОВЫЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЛЭГШЫН КОМИССИИН ТҮРҮҮЛГШЭЭР ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Нухэр Николай Иванович Борисовые Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй түсэблэгтын комиссин Түрүүлгшээр томилхо тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1949 оной январин 10-ай Указые баталха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУДЫЕ ХУНГАХА ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сүүдэй арадай заседательнууд Д. Д. Фомкинагай ба Е. И. Александровой гаража ошон ушарһаан, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сүүдэй арадай заседательнуудар нүхэд Антон Иванович Давыдовы ба Эрдэни Ринчинович Ринчиновые хунгаха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

ТУСХАЙ СҮҮДҮҮДТЭ АРАДАЙ ЗАСЕДАТЕЛЬНУУДЫЕ ХУНГАХА ТУХАЙ

СССР-эй, Союзна ба Автономно республикануудай сүүдэй байгуултын хуулин 55-дахи статьягай үндэһээр Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1948 оной майн 28-ай, июлиин 21-эй, сентябриин 3-ай, декабриин 22-ой, 1949 оной январин 19-эй, февралын 4-эй тогтоолуудуудар арадай заседательнуудай уялгы дүргэһыне зүбшөөгдөөн нүхэды тусхай сүүдүүдэй заседательнууд болгон хунгаха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

НУХЭР А. К. РЯЗАНЦЕВЫЕ
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ГЭШҮҮНЭЙ УЯЛГАНАА СҮЛӨВЛХЭ ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй тогтоохонь: Алексей Карпович Рязанцевые республикаһаа гаража ошон ушарһаан Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүнэй уялганууд сүлөөлхэ.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1949 оной апрелин 11.

Артелин Устав эбдэгшэдые хатуугаар хэбээхэ

СССР-эй Министрүүдтэй Совет ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол хрөө ажахын артелин Устав эбдэһэн ябадылые усадхаха тухай 1946 оной сентябриин 19-дэ гаргаһан тогтоол соого партиан, советскэ организацинуудай урда харюусалгатай зорилгонуудые табиһан байна. Манай республикын зарим аймагуудта энэ тогтоолы хангалтагүйгөөр бэлүүлжэ байһан баримтанууд бии. ВКП(б)-гэй Закаменай айкомой секретарь нүхэр Ткачев, аймгүүсэдкомой түрүүлгшэ нүхэр Яковлев гэгшэд артелин Устав эбдэһэн ябадылые усадхаха хэмжээ абадаггүй, энэндэ хойрог ношоор хандадаг байна юм. Тимэһээ колхозуудай зөөрине прышын, Уставые бүдүүлгээр эбдэһэн ябадынууд үргэлжэлхөөр. 1946 оной 1948 оной октябры хүртээр Сталиний нэрэмжэтэ колхоздо (Мыло-Бортоин) артелин Устав эхээр эбдэгдэһэн байна юм. Колхозой түрүүлгшэ Дамбаев гэгшэ үбэ худалдажа абааг гэжэ колхозой 100 толгой хони үрлэһэн байна. Энэней 38 толгойнөө өөртөө абаһан ба түрэл саданартаа хуабажа үгэһэн байна юм. Тинхээд, 15 мянган түхэригтэй үбэ худалдаа, тэрээнэйгээ мүнгые колхозой кассада тушаагаагүй. Гэмтэ ябадал хэһэн Дамбаев хадаа хуулин хатуу харюусалгада хабаадуулагдаха байһа, аад, харин аймагай хүтэлбэрилгшэдэй дали доро хоргодон, партианна эмээ абаад, колхозой түрүүлгшын тушаалаа гаргагдаашгүй байһаар. Бур-Цакирай сомсөвөдэй Лениний нэрэмжэтэ колхоздо 1948 оной октябриин 1-эй байдалаар 136 толгой мал дутаһан байна юм. Энэ дутууе «хүсэдүүлхын» түлөө колхозой түрүүлгшэ Дармаев мал тоололтын үбэ нэгэ гүртээгээ нүсөө гүртээдэ малнуудаа намнажа,

УНДЭР УРГАСЫН ТУЛАЭ МУРЫСӨӨН „ГАЗАРТАРЯАЛАНГЫЕ БОЛБОСОРОНГЫ ЕҢООР ЭРХИЛДЭГ БРИГАДЫН“ НЭРЭЭЗЭРГЭ ОЛОХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЭ!

Хүндэтэ нэрээргын түлөө тэмсэхэбди

Иннокентий Каленых гэгшын хүтэлбэрилдэг тракторна бригада манай республика соо социалистическэ мурысөөнэй шэнэ долги үсэхэбэ. Хэдэн олон тракторна болон тарянажалай бригаданууд хаа хаанугуй тэрэннэ дэмжэнэ. «Газартаряалангые болбосоронгы еоор эрхилдэг бригадын» нэрээргэ олохо тухай хүдөө ажахын Министрстын тусхай услови гаргаһанин мүн лэ байшаалтай байна.

Манай бригада бүхэн тодорхой уялгануудые абаа. Энэ хабар хамтадаа 238 гектар газар дээрэ шенисэ тариха гэгшэн үсэб баталагданхай. Энэней 38 гектарын үрлэһэн үсэбтөк байжа, ба бүриин 15 центнер эрхим таряан хуряагдаха юм. Бусад талмайнуудайнгаа га бүриһөө 13,5 центнер ургаса абахабди. Гадна, ярица, овес, ячмень болон бусад культуранууд нилээд эхэ хэмжэндэ таригдаха байна. Энэ уялганууд дүргэһын түлөө нотагай байгааһин онсо уларилые хараадаа абаха, бүхы юумээ һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй гэжэ мэдэһэбди. Тимэһээ, бүхы арга боломжөө, хүсэ шадлаа элсүүлхын тула яһала оролдообди. Энэ уялганууд дүргэһын үсэбтөк байжа, бүхы юумээ һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй гэжэ мэдэһэбди. Тимэһээ, бүхы арга боломжөө, хүсэ шадлаа элсүүлхын тула яһала оролдообди. 4000 тэргэ наг шэбхэ поли дээрэ зөөгдөһэй. Үрлэһын үсэбтөк гектар бүхэндэ 200 килограмм үнэһэ тараахабди. Тарянай хойноһоо

Комсомольско-залуушуулай зенонууд

Манай аймаг дотот комсомольско-залуушуулай 7 звено эмхидхэгдэһэй юм. Тэдэ зенонуудта тарилгын талмай, хүдэлмэрин хүсэ ба хүдөө ажахын машинанууд тушаажа үгэһэн байна. Мүнөө эдэ зенонууд Заиграйн аймагай Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Ринчиновэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай звеногай хандалгы зүбшэн хэлсээд, үндэр ургаса хуряаһын түлөө мурысөөндэ оролсожо, дээшэ-лүүлгэһэн уялгануудые абаа. «Красный Заган» колхозой комсомольско-залуушуулай звено (звенье) 20 гектар тарилгын талмай га бүриһөө 29 центнер шенисэ абаха уялга абаа.

Га бүриһөө 35 центнер абахын түлөө

Зэдн аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхозой Т. Вершининэй хүтэлбэрилдэг звено тарилгада һайн бэлдэхэлтэй. Тус звеногайхид энэ жэлдэ 30 гектар тарилгын га бүриһөө 35 центнер ургаса хуряаха гэгшэн уялга абаһанхай. Энэ уялганууд бэлүүлхын түлөө хөдөлмэринүүдые ха-

Закаменная бэшэ

хөөр дахин тооцуулан байгаа. Тинэ энэ түрүүлгшэ жэгшүүритэ ябадалаа үргэлжэлүүлхөөр. Энэ оной январин 25-да тус колхозой малай байдалые шалгаханда, колхозой түрүүлгшэ Дармаев хадаа дутаһан малнуудаа энэ жэлдэ абаһан түлүүдээр «хүсэдүүлхые» һэдэжэ, зарим түлүүдээр бэшэгүй байһан, зарим малаа шал худал документнуудые хэжэ гаргаһада бэшэһэн байжа. Тимхээд, колхозини-гуудһаа мал худалдажа абахын түлөө 10 мянган түхэриг улаан болзорой сүүда абаад, энэ мүнгые ондоо хэрэгтэ гаргашалаа. Тэрэһээ гадна капиталовложениян зөөрине 20 мянган түхэриг абажа буруугаар гаргашалһан байна юм. Дармаев хадаа колхозой зөөрине ингэжэ үрхэ мунайдахаһаа гадна, гүрэндэ харша бусадые ябадалнуудые гаргана. 1948 оной намар гүрэндэ таряа тушаагаа гэгшэн хуураг квантаци Зэдн комбинадайд продснабай кладовишһаа абаһан байгаа. Энэнейн абаһангайгаа түлөө тэрэ кладовишһа 6 килограмм толо, нэгэ хони, 2 тэргэ үбэ эдилгэ үгэһэниин элриһэн байна. «Улан Батор» колхозой түрүүлгшэ коммунист Дашнев гэгшэ колхозой демократине бүдүүлгээр эбдэдэг. Эндэ колхозой нитын суглаанай шиндхээ хэрэгые Дашнев гансаараа шиндхэдэг, колхозой зөөрине иишэ тишэһэн үрээ. Ингэжэ колхозой зөөри хошолы үржэ ба хүдөө ажахын артелин Уставые эбдэжэ байһан баримтанууд үшөө бии байна. 1949 оной мартын 1-эй байдалаар тус аймагай колхозуудта колхозой гэшүүн бэшэ хүнүүд — 9382 түхэриг, организацинууд ба эмхи зургаанууд — 22185 түхэриг үритэй байба. Колхоз хоорондын тоосооной үрлэһэн аяар 48 мянга 894 түхэриг болоо. ВКП(б)-гэй айком, аймагай хүдөө ажахын талгай ба хүтэлбэрилхы бусад организацинууд колхозуудта үришлэһэн байна. МВД-гэй районно талгай начальник Бурашевойский гэгшэ 1943 ондо Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ циеэ абажа хааһан юм. Тинэ үнэһэнейн мүнэ мүнэ 4 жэл соо түлөөгүи ба 4 тугал үнэһэһэн абаһан аад, колхоздо бусаагаатгүй. Колхозой табан толгой үхэрые оройдоо 5 мянган түхэригээр абаһан боложо, 1947 ондо тус колхозтой тоосоо хэһэн байгаа. Гэд, мүнөөшье колхоздо 400 түхэриг үрлэһэн. Дээрэ хэлгэдэһэн баримтанууд хадаа Закаменай аймагай партианна, советскэ органуудтай хүтэлбэрилгшэд хүдөө ажахын артелин Уставые эбдэхэ, колхозой зөөри хошолы үржэ ябадалтай эрид шангаар тэмсэдэггүй байһыне гэршэлэһэ. Иймэ хойрог ношоо хэрэгтэ хэзээ эсэс табигдаха юм?! Н. Иванов.

США-гэй үйлдбэрин профсоюзудай конгресс ВЦСПС-гэй уряал хүлээхэнэ арсаба

Профсоюзудай Бүхэсоюзна Хүлээдэ дэлхэйн олон ороонуудай үйлдбэрин профсоюзудай айлшад уряалагдабан байгаа.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болбол США-гэй үйлдбэрин профсоюзудай конгрессэй хоёр делегадууды тус сьездэ урижа, США-гэй үйлдбэрин профсоюзудай конгрессэй түрүглэгшэ Ф. Мэррей гэгшэд телеграмма эльгэсэн байна. Мэррей болбол ВЦСПС-эй уряалда арсалтаар харюусаба.

(ТАСС).

Румынида ардай уезднэ соведүүдэй саг зуурын комитетүүд баталагдаба

БУХАРЕСТ, апрелин 11. (ТАСС). Нютагуудай бээ даанги захиргаанай органоудыг демократическаар шэнээн хубилгаха тухай — ороной уезднүүдтэ, горооудта ба тосхонуудта ардай Соведүүдэ байгуулаха тухай Румынска ардай республикын агууехэ национальна суглаагаар баталагдабан абтахан хуулине бэлдүүлжэ, Румынска ардай республикын Министруудэй Совет болбол ардай уезднэ соведүүдэй саг зуурын комитетүүдэй составы баталаба.

Румынин томо томо 15 горооудтай саг зуурын комитетүүдэй уезднэ комитетүүдэй зэргэтэй эрхэнүүд олгогдон байна.

Румынска ардай республикын столица — Бухарестд ардай соведэй саг зуурын комитет ба саг зуурын уезднэ комитетүүд байгуулагдаба.

Румынска ардай республикын правительствын энэ ехэ гүрэн турын удаханаартай хэмжээ-ябуулга тухаа «Скынтейя» газетэ мүнөөдөр гаргахан түрүү бэшэт соогоо итгээ бэшэнэ.

«Ардай соведүүдэй саг зуурын комитетүүд болбол ардай соведүүдэй ба тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитетүүдэй үргэнүүдэ дүүргэхэ байна. Ардай соведүүдтэ хунгаха хунгалтануудай бүхы бэлдэхэй хүдэлмэри саг зуурын комитетүүдтэ даалгагдаба».

Баруун Германияда немецкэ арми нуусаар дахин эмхидхэгдэжэ байна

БРЮССЕЛЬ, 11. (ТАСС). «Фронт» гэжэ газетын мэдээсэлэнэй ёһоор, Холбоото Штаудад ба Англи болбол Баруун Германияда германска шэнэ эзбэсгэтэ хүсэнүүдэ байгуулаха байна.

«Мэдээжэ болоһон ёһоор, энэ оной февраль нарада генералууд Робертсон ба Клей гэгшэд Германияда мүнөө байгаа сэрэгэй частинуудай тоо саашадан олошоруулаха арга боломжонуудыг зүбшэн хэлсээн байна. Эдэ частинууд хадаа урда тээш «Элдэм хургаалаа дээшлүүлгын батальонууд» ба «Хүдэлмэришэдэй частинууд» гэһэн ажаггүй нэрэтэй байһан юм».

Коллективнэ договорнууд — амжалтын нүхэсэл мүн

Социалистическэ байгуулалтын бүхы шатануудта коллективнэ договорнууд хадаа ажалы социалистическээр эмхидхэхэ, бэхжүүлэхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ туһа хүргэжэ байдаг. Тэдэ хадаа ажакхы хүгжөөхэ, ажалшадай материална ажабуудалы ба тэдэнэры культурунаар хангалгы хайжаруулаха хэрэгтэн ажахын ба профсоюзна организацинуудай харюусалгы дээшлүүлдэг байна юм.

1948 ондо баталагдаһан коллективнэ договорнууд хадаа табанжэлы дүрбэн жэлдэ дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе түргэнөөр бадаруулаа. Нинтэ хүдэлмэришэдэй ухаалан зохоолгы ба уралан нарижуулгы хүгжөөхын түлөө, предприятинуудай ашаг олодойгоор хүдэлмэришын түлөө, түсбөө гадуур орошо оруулхын түлөө тэмсалы шангадхаха ябадала тон ехэ туһа хүргэе.

Коллективнэ договороор абтаһан уялгануудаа бэлдүүлэн, республикын промышленности ба транспорттын нилээд олон предприятинууд түргэнгээ жэлдэ өөрынгөө хүдэлмэридэ горьтойхон амжалтооы туйлаа. Ленинэй орденто паровозе-вагонно заводой коллектив 1948 ондо продукци

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 3-дахы сессии

Тусхай политическэ комитетдэ

НЬЮ-ЙОРК, 12 (ТАСС). Тусхай политическэ комитет болбол ООН-эй «зэбсэгтэ харуул» гэгдэлы байгуулаха тухай Нэгэдэмэл нацануудай организациин генеральна секретарь Трюгве Ли гэгшын дурадхалы зүбшэн хэлсэбэ. Энэ дурадхал хадаа 1948 оной сентябрин 28-да Генеральна Ассамблейн тусхай политическэ комитетдэй зүбшэн хэлсэгдэ табигдаһан байгаа. Генеральна секретарин элидхэл дотор хэлэгдэһэн ёһоор, тон түрүүндэ 1.000 шахуу тоотой хүндүүдэ сэрэгэй часть тогтоохо ба үйлээрнэ тэрэнэй тоо хэдэн мянга хүргэхэ гэһэн дурадхал оруулагдаһан байна. Генеральна штабаар толгойлогдожо байдаг, автоматическа буугаар зэбсэгжүүлэгдэһэн ба хэдэн бронемашинуудтай эдэ «харуулай частинууд» болбол ехээн сэрэгэй хүсэн мүн болохо байна. Эдэ «харуулай частинууд» болбол ООН-эй гэгшүн гүрэнүүдэй ба мүн коммерческэ предприятинуудай зүбшөө самоледуудаар гү, али судануудаар туһаламжа абаха эрхэтэй гэжэ тус элидхэл дотор хараалагдаа. «Шухала ушарнуудай болоо ханан» эдэ «харуулай сэрэгүүд» тус элидхэлэй ёһоор, аюулгүйн Соведэй мэдэл дотор байха бэш, харин Генеральна секретарин өөрынь мэдэл дотор байха ёһотой байна.

Иймэ сэрэгэй частинуудай үүргэнүүдэ тодолоһон зүйлүүд дээрэһэ харабал, түрэнүүдэй доторой хэрэгтэ оролсохо тон үргэн эрхэтэй сэрэгэй частинууды байгуулаха тухай хэлсэн боложо байһанинь элитэ болоно.

Генеральна Ассамблейн энэ сессии Филиппинүүдэй түлөөлэгшэ болбол энэ асуудалы хайнаар шэнжэлжэ, Генеральна Ассамблейн ерээдүйн 4-дхи сессидэ элидхэхэ хэрэгтэй гэжэ дурадхаба.

Хэдэ хэдэн делегадууд генеральна секретарин тус проекты шүүмжэлжэ, тэрэнэй бодото шалтагаанууды элишэлэн байха юм.

Советскэ делегациин мүрэнөөб үгэ хэлэһэн Я. А. Малик болбол Трюгве Линн элидхэлэй гол удханууды тодорхойлоху зураа, энэ дурадхал болбол ООН-эй дэргэдэ Уставаар хараалагдаагүй тусхай зэбсэгтэ хүсэнүүдэ байгуулаха гэһэн дурадхал соһом мүн болоно гэжэ хэлсэгдэбэ.

Энэ дурадхалы политическэ удахань хадаа уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүйн байдалы хамгаалха ёһотой. Нэгэдэмэл нацануудай организациин гол орган болохо Аюулгүйн Соведэе тойрон гаража,

Генеральна Ассамблейн пленарна заседаннууд дээрэ

НЬЮ-ЙОРК, 13. (ТАСС). Апрельн 12-то Генеральна Ассамблейн пленарна заседаннууд болобо, тэрэн дээрэ тус Ассамблейн хэлсэхэ зүйлүүдтэ шэнэ асуудалууды оруулаха тухай генеральна комите-

тэрэнэй орондо бусад, хуулибуса элдэб органоуды тогтоон, тэдэнэй мэдэлдэ зэбсэгтэ частинууды үгэхэ гэһэн зорилготой байна.

Түл дээрэн СССР-эй түлөөлэгшэд хадаа ООН-эй Уставта харша ба хуулибуса инмэ сэрэгэй частинууды байгуулгада эрид эсэргүүсэхэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Мүн Советскэ делегаци болбол ООН-ие буюу зэбсэгээр хамгаалха гэһэн дурадхалыг шэнжэлжэ тусхай комитет байгуулаха гэһэндэ арсаха байна гэжэ тэрэ заан хэлэбэ.

Белорусска ССР-эй делегат Смоляр ба Польшын делегат Кац-Сухи гэгшэд ООН-эй «харуулай частинууды» байгуулаха гэһэн ябадал болбол ООН-эй Уставы бүтүдүгээр эбдэһэн хэрэг гэжэ гэжэ заан хэлэбэ. Малигай дурадхалы дэмжэбэ.

Англин түлөөлэгшэ Кадоган гэшэ англиска делегаци хадаа энэ асуудалы талаар амар нэгэн тодорхой позици эзэлжэ шадахагүй байна гэжэ тэмдэглэбэ. Кадоган болбол генеральна секретарин элидхэл доторхы хэдэн зүйлүүдэ хэжэгтэй ажагтай гэжэ тэмдэглэбэ, филиппинскэ делегадэй дурадхаһан, тусхай комитетдэ байгуулаха ябадалы хайшаһан байна.

Голосовани боложо, 41 голосой олонхоор, генеральна секретарин дурадхалы шэнжэлэн үзэхэ ба энэ асуудал тухаа Генеральна Ассамблейн 4-дхи сессидэ элидхэл зохоохын түлөө 14 гүрэнүүдэй тусхай комитетдэ байгуулаха гэжэ хараалаһан филиппинскэ резолюци абтаба, энэ тогтоолод эсэргүүтээр 6 гүрэнүүд (СССР, УССР, БССР, Польша, Чехословаки ба Югослави) голосовалжа, гурбан гүрэнүүд (Франци, Аргентина ба Йемен) ханалаа үгэбэгүй.

Тусхай комитет болбол Аюулгүйн Соведэй саг үргэжын 5 гэгшүүдэй ба мүн Австрали, Бразили, Колумби, Чехословаки, Греци, Пакистан, Швеци, Польша ба Гантинн составтайгаар баталагдаба.

Иүүлээрнэ тусхай политическэ комитет болбол удаадахи асуудалы — өөрынгөө хүдэлмэри тухай аюулгүйн Соведэй элидхэлы зүбшэн хэлсэжэ оробо. Комитет болбол ямаршы дискуссиягээр энэ элидхэлы анхаралда абаха ба тэрэнэй Ассамблейн пленумэй үзэмжэлэ дамжуулан үгэхэ гэжэ тогтообо.

Тусхай политическэ комитетдэй хэлсэхэ зүйлүүд дүүргэжэ, тус комитет саг зура өөрынгөө хүдэлмэриг дүүргэбэ.

Генеральна Ассамблейн пленарна заседаннууд дээрэ

НЬЮ-ЙОРК, 13. (ТАСС). Апрельн 12-то Генеральна Ассамблейн пленарна заседаннууд болобо, тэрэн дээрэ тус Ассамблейн хэлсэхэ зүйлүүдтэ шэнэ асуудалууды оруулаха тухай генеральна комите-

дэй хайшаалтанууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэхэ зүйлүүдтэ Венгерскэ арад зондо урбагша Миндсенти гэгшэ тухай ба сүүдээр гададын гүрэнүүдэй тагнуулай шпио-

на метр талмайтай байрын гэрнүүд заһабарилгаһан байна. Мяха консервын комбинадта 40 хууритай нарайлалгын отделеңтэй больница баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1947 онойхидо орхлодо санатори ба амаралтын гэрнүүдтэ амархан ба эмшлүүлһэн ажалшад тус нилээд олошоороо. Клубууд, улаан булангууд, библиотекэнүүд, радиоузелнууд ба бусад культуруна эмхи зурганууд олошооро.

Тээд, недондо жэлдэ хэдэн олон ажахын ба профсоюзна организацинууд договорнууд соогоо абтаһан шухала уялгануудаа дүүргэжэ байшо. Хэрбэ гүрэнэй заводой хэд 1948 онойгоо договор соо 161 пункт оруулан байгаа наа, энэ оной январин 1 болотор оройдо 118 пунктнь дүүргэе. Улан замай транспорттын ажахын хүтэлбэрлэгэ ба профсоюзна организаци хадаа коллективнэ договорноо холо дүүргэжэ.

Тэрэшэлэн гүрэнэй худалдаа наймаанай ба олонитын эдэе холкой хүдэлмэрилэгшэдэй союзай ооком улаан булангууды нэхэе ба урайһайханай самодетельностин кружогууды байгуулаха тухаа үсэхэ ба оролдоло гаргаагүй. Олонхи обкомууд ба месткомууд физкультурна хүдэлмэриг хүтэлбэрлэхэ талаар ёһотой анхаралаа таягай байха юм.

Загаһанай ба нотагай промышленностин хүдэлмэрилэгшэдэй

оролсодог ушарнууд йүүлэй үедэ дүргэдэб байна гэжэ советскэ делегат хэлэбэ. Энээн тухай олон тоото баримтанууд гэршэлнэ.

ООН-эй Уставай ёһооршы, эб найрамдалай договорнуудай ёһооршы Мендсенти ба болгарска хэдэн церковнигууд тухай асуудалы Нэгэдэмэл нацануудай организациин зүбшэн хэлсэгдэ табихын амаршы үндэһэн байхагүй байна. Тимэ дээрэһэн советскэ делегаци болбол энэ асуудалы хэлсэхэ зүйлүүдтэ оруулаха тухай Боливи, Австрали ба США-гэй дурадхалда эсэргүүгээр голосовалжа байна.

Өөрыгөө хүндэлдэг ямаршы гүрэнүүд Эхэ орондоо урбагшад тушаа, дайсанай талд баригшад тушаа венгерскэ ба болгарска засагуудта орхлодо үлэмжэ хатуу хэмжээ абаха байгаа ёһотой гэжэ Белорусска ССР-эй делегацине толгойлошо Кислев мэдүүлэбэ.

Эб найрамдалай договорнуудай тусхайта статьянууд болбол арад зонине тэдэнэй демократическа эрхэнүүдэһэн хаһаха гэжэ оролдог фашистска түхэлэй организацинуудай хэрэг ябууланууды усадхаха ёһотой гэжэ венгерскэ ба болгарска правительствонүүдэ уялгалһан байна гэжэ Кислев хэлэбэ. Тимэдэ энэ асуудалы Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлүүдтэ орчулга хадаа эб найрамдалай договорнууды ба ООН-эй Уставы эбдэһэн тухай шалтаг дурдалгаар сагааруулагдажа болошогүй юм.

Гүүлээрнэ Миндсентин ба Болгаридахи шпионско группын хэрэг тухай асуудалы Ассамблейн зүбшэн хэлсэхэ зүйлүүдтэ оруулаха гэһэн генеральна комитетдэй хайшаалта асуудал голосованида табигдажа, 30 делегацинуудай голосуудаар абтаһан байна, 20 делегацинууд голосованида ханамжяа үгөөгүй, харин 7 делегацинууд, тэрэ тоодо СССР, УССР, БССР, Чехословаки, Польша ба Югослави тэрэндэ эсэргүүтээр голосовалба.

Удшын заседани дээрэ Генеральна Ассамблей болбол Ассамблейн зүбшэн хэлсэхэ зүйлүүдтэ индонезийскэ асуудалы оруулаха тухай Генеральна комитетдэй хайшаалты зүбшэн харалгада ороһон байна.

Дискуссин болоһоной йүүлээр Ассамблей болбол индонезийскэ асуудалы зүбшэн хэлсэлгын зүйлдэ оруулаха гэһэн тогтооло 41 голосоор (СССР, УССР, БССР, США, Польша, Чехословаки ба бусад) баталан абтаһан байна. Энэ дурадхалда эсэргүүгээр гурбан делегацинууд (Голланди, Бельги, Урда Африканска Союзы) голосовалба. 12 делегаци (Англи, Франци, Норвеги, Швеци, Турци, Дани ба бусад) голосованида хабаадалсаһаа арсаба.

СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Паношкин үгэ хэлэхэдэ Боливи, Австрали ба США-гэй правительствонуудай дурадхал болбол ООН-эй Уставта ба тэрэнэй гол принципүүдтэ, тусхайлан хэлсэбэл, Нэгэдэмэл нацануудай организациин зүбшөө ямаршы гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ орохо ёһотой гэһэн 2-дохы статьяга 7-дохы пункт соо хэлэгдэһэн принциптэ харша байна гэжэ заан хэлэбэ.

Тээд, Устав дотор байдаг, хэнэйшэ эбдэжэ болошогүй энэ принципэ харалгүйгээр зарим нэгэн гүрэнүүд тус Уставта сэхэ эсэргүүсэн, энэ принципэе нууса нөөсэгүйгээр эбдэжэ, бусад гүрэнүүдэй доторой хэрэгүүдтэ сэхэ хамааран

оролсодог ушарнууд йүүлэй үедэ дүргэдэб байна гэжэ советскэ делегат хэлэбэ. Энээн тухай олон тоото баримтанууд гэршэлнэ.

ООН-эй Уставай ёһооршы, эб найрамдалай договорнуудай ёһооршы Мендсенти ба болгарска хэдэн церковнигууд тухай асуудалы Нэгэдэмэл нацануудай организациин зүбшэн хэлсэгдэ табихын амаршы үндэһэн байхагүй байна. Тимэ дээрэһэн советскэ делегаци болбол энэ асуудалы хэлсэхэ зүйлүүдтэ оруулаха тухай Боливи, Австрали ба США-гэй дурадхалда эсэргүүгээр голосовалжа байна.

Өөрыгөө хүндэлдэг ямаршы гүрэнүүд Эхэ орондоо урбагшад тушаа, дайсанай талд баригшад тушаа венгерскэ ба болгарска засагуудта орхлодо үлэмжэ хатуу хэмжээ абаха байгаа ёһотой гэжэ Белорусска ССР-эй делегацине толгойлошо Кислев мэдүүлэбэ.

Эб найрамдалай договорнуудай тусхайта статьянууд болбол арад зонине тэдэнэй демократическа эрхэнүүдэһэн хаһаха гэжэ оролдог фашистска түхэлэй организацинуудай хэрэг ябууланууды усадхаха ёһотой гэжэ венгерскэ ба болгарска правительствонүүдэ уялгалһан байна гэжэ Кислев хэлэбэ. Тимэдэ энэ асуудалы Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлүүдтэ орчулга хадаа эб найрамдалай договорнууды ба ООН-эй Уставы эбдэһэн тухай шалтаг дурдалгаар сагааруулагдажа болошогүй юм.

Гүүлээрнэ Миндсентин ба Болгаридахи шпионско группын хэрэг тухай асуудалы Ассамблейн зүбшэн хэлсэхэ зүйлүүдтэ оруулаха гэһэн генеральна комитетдэй хайшаалта асуудал голосованида табигдажа, 30 делегацинуудай голосуудаар абтаһан байна, 20 делегацинууд голосованида ханамжяа үгөөгүй, харин 7 делегацинууд, тэрэ тоодо СССР, УССР, БССР, Чехословаки, Польша ба Югослави тэрэндэ эсэргүүтээр голосовалба.

Удшын заседани дээрэ Генеральна Ассамблей болбол Ассамблейн зүбшэн хэлсэхэ зүйлүүдтэ индонезийскэ асуудалы оруулаха тухай Генеральна комитетдэй хайшаалты зүбшэн харалгада ороһон байна.

Дискуссин болоһоной йүүлээр Ассамблей болбол индонезийскэ асуудалы зүбшэн хэлсэлгын зүйлдэ оруулаха гэһэн тогтооло 41 голосоор (СССР, УССР, БССР, США, Польша, Чехословаки ба бусад) баталан абтаһан байна. Энэ дурадхалда эсэргүүгээр гурбан делегацинууд (Голланди, Бельги, Урда Африканска Союзы) голосовалба. 12 делегаци (Англи, Франци, Норвеги, Швеци, Турци, Дани ба бусад) голосованида хабаадалсаһаа арсаба.

Тээд, Устав дотор байдаг, хэнэйшэ эбдэжэ болошогүй энэ принципэ харалгүйгээр зарим нэгэн гүрэнүүд тус Уставта сэхэ эсэргүүсэн, энэ принципэе нууса нөөсэгүйгээр эбдэжэ, бусад гүрэнүүдэй доторой хэрэгүүдтэ сэхэ хамааран

А. Т. Трубочеев

1949 оной апрелин 13-да 75 хээрэ, РСФСР-эй ба БМАССР-эй врач Андрей Тимофеевич Трубочеев удаан саг соо хүндөөр дубалһан байна бараба.

Бурят-Монголой АССР-эй өгсөө шадай врач Андрей Тимофеевич товч болбол 1902 оной Токтоо ситгэлэй Медицискэ факультетдэ гэгһэн байгаа. Университет дүүргэһэн йүүлээр А. Т. Трубочеев 20 турша соо Иркутска областин Д. Ба Воханой аймагуудтэ, Чехословакия босондэ, БМАССР-эй 1-эй аймагта ажаллаһан юм.

1923 оной 1932 он хүртээр Трубочеев Бурят-Монголой республикын хуульмэрилхөөр оруулагдажа, тэрэндэ саг хүртөөр ажаллаһан байгаа. Врач Трубочеевий сусарлагүй ажалда Советскэ Правительствэ дээдэ сангагтэ үлгэһэн байна. Хадаа «Ажалай Улаан тугай», «Хүдэл тэмдэг» гэжэ ордонуудар медальнуудаар шагнагдаһан, мүн 1932-эй ба БМАССР-ай габьяата хүндөө нэрэглэгдэ хүртэһэн байна.

А. Т. Трубочеев ажал хэмжэ саг соогоо ходоодо үүсхэл хэмжээ хомогтой зориг гаргадаг байһан йүүлээр Тимофеевич анхаралтай ухаан дурда өмгөөлгөй хүндэтэй болоо Тарвай дурасхаад хэзээдэмье мурхагүй.

Хангалов, Баянова, Резниций, Б. Ситникова, Барбанов, Раднаев, А. Шлохов, Пастерев, Хаданов, Лышин, Вассерман, Алесеева, М. Машаев, Шайдуров, Койнова, Н. Богомолова, Егорова ба бусад.

Манай словарь

(Мухар-Шабарэй аймагай таярсак сомоной «Улаан колхозой гэгшүүд Д. Дашин, Ц. Гармаев, О. Намбаров ба бусад асуудалуудта харюу. Эбдэ болбол доро дурсагдаһан үгэс худхынь тайлбарилхы гуйһан на).

АГРЕССИЯ — территориаль лян эзэмдэхэ ба хүн эеи энэ харин гүрэнэй мэдэ баагаар оруулаха зорин империалистическэ нэгэ али хэдэн гүрэнүүдэй олоодо ороноудга доло ябадал.

АГРЕССОР — булимтаргш нон дээрмэдэлын дай хэгшэ.

ДЕКЛАРАЦИЯ — 1) сово мэдүүлгэ, гол ёһонууды арай оршон байдалда со холго (жэшээлхэдэ, Ре арадуудай эрхын деклараци 1917 ондо соносоголоо 2) уласхоорондын полит аяр нэгэн асуудалууд гү, али хэдэн гүрэнүүдэй нэн мэдүүлгэ гэхэ мэтэ.

ДЕПАРТАМЕНТ — 1) Фр дахи частинууды нэрлэдэг; 2) революци да тээхи Россид ба тусаанхы зарим ороноуд захиргаанай ба сүйдэй эмхи зургаануудай хубага; 3) Америкын Холбоо Штадуудтай министрнүүдэй нэрэ (жэшээлхэдэ Гүрэнэй департамент — даадын хэрэгүүдтэй министрство).

(Үргэлжэлэһэн хожом гарач)

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй зиднум болбол нүхэр Петр Анвич Захаровые геологини Мин боллон томилбо.

СССР-эй Верховно Соведэй зиднум болбол нүхэр И. И. Мневые геологини Министрын ичүудһаа сүлөөлэбэ.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ

БМАССР-эй Элүүрне совет Министрство, медицинскэ үйл мэрлэгшэдэй проф оной ажал ной комитет болон ушар хангаһанай тугайгай энэ комитетин ба өндөгшөөнэй колхознууд болбол республикын хүдэлмэри аяр

Андрей Тимофеевич ТРУБОЧЕЕВЭЙ үни улаан саг соо хүндөөр дубалһан йүүлээр 1949 оной апрелин 13-ай үдэр наһа болоһан йүүлээр гэгшүүдэй ар мэдээлэе, энэ үнэ улаан шадай хайһанина тэрэнэй бүтэһэн туралхидэмь элэрэйлэн мэдүүлнэ.

Наһа гараһын бөөе апрелин 16-да, үдэрэй 4 нөстэ, Санкт-Петербургтэй республиканска БМАССР-эй орошо гаргаха байна.